
Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2015:2

Utredning om utökning av kyrkoherdeutbildningen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:6 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utreda en utökning av kyrkoherdeutbildningen så att den motsvarar en magister- eller masterexamen. Utskottet menar att nuvarande behörighetsgivande kyrkoherdeutbildning inte ska öka i omfattning och föreslår att motion 2015:6 ska avslås. Samtidigt understryker utskottet att det på olika sätt behövs en komplettering av den behörighetsgivande utbildningen och en kontinuerlig fortbildning. Utskottet föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att i samverkan med stiftens pröva frågan om hur en kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar kan utformas.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:6.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2015:6 att uppdra till kyrkostyrelsen att i samverkan med stiftens pröva frågan om hur en kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar kan utformas.

Motionens förslag

Motion 2015:6 av Karl-Gunnar Svensson, Utredning av en utökning av kyrkoherdeutbildningen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda en utökning av kyrkoherdeutbildningen så att den motsvarar en magister- eller masterexamen.

Bakgrund

Efter beslut av kyrkomötet 2007 infördes i 34 kap. 9 § i kyrkoordningen som ett behörighetsvillkor för att kunna anställas som domprost eller kyrkoherde att ha genomgått en av kyrkostyrelsen fastställd utbildning. Domkapitlet kan vid sin behörighetsprövning medge undantag från detta villkor om det finns särskilda skäl. För att det skulle vara möjligt att hinna genomgå utbildningen för dem som avsåg att söka en befattning som domprost eller kyrkoherde fick domkapitlet enligt en övergångsbestämmelse till utgången av år 2012 förklara en sökande behörig utan särskilt beslut om undantag från det angivna utbildningskravet.

Till grund för 2007 års kyrkomötes beslut låg kyrkostyrelsens skrivelse 2007:5 *Behörighetsgivande utbildning för blivande kyrkoherdar*. I sina överväganden i skrivelsen redovisade kyrkostyrelsen vad den avsåg skulle ingå i en kommande utbildningsplan om kyrkomötet följde styrelsens förslag och gav kyrkostyrelsen befogenhet att fastställa utbildningsplan för en obligatorisk kyrkoherdeutbildning.

Följande utbildningsdelar skulle finnas: Organisationskunskap – styrning och ledning av organisationer och av Svenska kyrkan, Ledarskap i teori och praxis inklusive reflektion kring chefskapets koppling till andligt ledarskap, Arbetsrätt och arbetsmiljö, Kommunikation och konflikthantering. Styrelsen redovisade vidare att utbildningen skulle omfatta 15 högskolepoäng motsvarande 10 veckors studier.

Inför kyrkomötets beslut bereddes ärendet av Kyrkolivsutskottet. Utskottet tog visserligen inte direkt ställning i frågor om utbildningens innehåll och omfattning men hade i sitt betänkande Kl 2007:1, vilket bifölls av kyrkomötet, inga invändningar mot det kyrkostyrelsen framförde i sin skrivelse.

Den samlade kostnaden för en prästs behörighetsgivande utbildning beräknas ligga på omkring 90 000 kr. Enligt gällande ordning och praxis fördelas ansvaret för kostnaderna enligt följande:

- ◆ Svenska kyrkan på nationell nivå bekostar utbildningen.
- ◆ Stiftet bekostar internat, resor och litteratur.
- ◆ Arbetsgivaren bidrar med att deltagaren får genomgå de delar av utbildningen som är internat i sin tjänst.
- ◆ Den enskilda prästen svarar själv, utan ersättning, för inläsning och arbete med skrivuppgifter.

En obligatorisk utbildning för rektorer tillkom parallellt med den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen. Rektorsutbildningen har inte samma karaktär av att vara behörighetsgivande. Den är obligatorisk för rektorer som är anställda efter den 15 mars 2010. Nyanställda rektorer måste börja utbildningen inom ett år efter tillträde. Rektorsutbildning avser 30 högskolepoäng och beräknas omfatta ca 20 procent utav en heltid under tre års tid. Tanken är att deltagarna ges det utrymme i tjänsten som krävs för att kunna fullfölja sina studier.

Ett masterprogram omfattar 120 högskolepoäng och ett magisterprogram 60 högskolepoäng som en påbyggnad på en treårig grundexamen.

Den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen utvärderas kontinuerligt av respektive universitet som utbildningen sker i samverkan med och av stift och nationell nivå. De som genomgått utbildning är generellt mycket nöjda men det finns önskemål om mer tid för vissa moment såsom för verksamhetsberättelse/-ekonomi/arbetsmiljö/personalfrågor och fler övningsmoment omkring ledarskap.

Den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen har sedan 2007 givits genom 21 kurser i Uppsala och sju i Lund/Malmö. Cirka 700 präster har genomfört utbildningen, tillsammans med övriga utbildningar som enligt praxis ger behörighet för kyrkoherdetjänst finns ca 800 präster som genomfört en utbildning som ger sådan behörighet. Mellan 30-40 procent av de präster som genomfört utbildningen har sökt och fått en kyrkoherdetjänst. Ett flertal söker alltså inte eller får inte en tjänst i samband med att de har genomfört utbildningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:6.
2. Kyrkomötet beslutar med anledning av motion 2015:6 att uppdra till kyrkostyrelsen att i samverkan med stiftet pröva frågan om hur en kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar kan utformas.

Den utbildning för blivande kyrkoherdar som infördes för några år sedan är en behörighetsgivande utbildning som syftar till att ge sådana grundläggande kunskaper

som krävs för att kunna fullgöra uppdraget som kyrkoherde. Den kan också ha en viktig funktion i att tydliggöra vilka förväntningar som finns på den som blir kyrkoherde och vilka uppgifter som ingår i uppdraget. Resultatet kan bli att man är rustad för att söka en tjänst som kyrkoherde eller får en insikt om att det inte är en sådan tjänst man vill gå in i. De som har genomgått utbildningen är i huvudsak mycket nöjda men det finns önskemål om ytterligare tid för vissa områden.

Utbildningen sker i samverkan med universitet och högskolor. Det kan ge värdefulla perspektiv på uppdraget som kyrkoherde. Detta står inte i motsättning till att det, som framhålls i motionen, krävs en bearbetning av pastoralteologiska frågor.

I motionen förespråkas en utökning av kyrkoherdeutbildningen så att den motsvarar en magister- eller masterexamen. Utskottets bedömning är att nuvarande utbildningen har en rimlig omfattning men att det måste finnas möjligheter till påbyggnad för den som har blivit anställd som kyrkoherde. Det bör vara en strävan att erbjuda sådana utbildningsalternativ som medför att utbildningen kan tas med i en magister- eller masterexamen.

Det krävs kontinuerlig fort- och vidareutbildning för att uppehålla sin kompetens som kyrkoherde och utvecklas i sitt uppdrag. Det är primärt arbetsgivaren som har ansvaret för att de anställda ges adekvata möjligheter till kompletterande utbildning.

Stiften har ett ansvar att driva utbildningsfrågor. I det arbetet ser utskottet det som angeläget och positivt att stiftet samverkar.

Utskottet menar att kyrkostyrelsen med anledning av motion 2015:6 ska få i uppdrag att i samverkan med stiftet pröva frågor om hur en kompletterande påbyggnadsutbildning för kyrkoherdar kan utformas. Även om det inte direkt ingår i det uppdrag som utskottet föreslår att kyrkomötet ska besluta kan mycket väl behovet av ledarskapsutbildning för andra grupper av anställda tas upp i samma sammanhang.

Uppsala den 25 september 2015

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Anna Ekström, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Anna Ekström, ordförande, Britas Lennart Eriksson, Inger Wahlman, Roine Olsson, Margareta Carlenius, Lars Risberg, Britt-Marie Danestig, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Ingrid Borgström, Sten Elmberg, Lisbeth Göranson, Anders Novak och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Catharina Erdtman, Johanna Andersson, Kent Karlsson, Erik Johansson, Helena Nordvall, Ingegerd Flock Andersson, Kerstin Rossipal, Anna-Lena Carlsson, Ann-Christin Alexius, Helena Elmqvist, Satu Rekola och Britta Broman.

Biskop Eva Brunne har deltagit i utskottets överläggningar.